

Sygn. akt IV U 713/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2018 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania Przedsiębiorstwa (...) S.A. w Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14.03.2018 r. nr (...); nr (...)

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanego I. R.

o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 14.03.2018 r., znak (...); nr (...) w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. do wydania „zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 dla odwołującego I. R. na okres od 12.10.2017 r. do dnia 11.10.2018 r.,

II. zasądza od pozwanego na rzecz odwołującego Przedsiębiorstwa (...) S.A. w Ż. kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogusław Łój

sygn. akt IV U 713/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.03.2018 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla I. R. w okresie od 12.10.2017 r. do 11.10.2018 r.

Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy powołał art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.) w związku z art. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (dz. U. EE. L. 2010.3544.1).

W świetle uzyskanych informacji organ rentowy uznał, że na terytorium Polski wnioskodawca faktycznie nie zamieszkuje, a podany adres jest jedynie adresem pobytu w Polsce podanym w celu uzyskania zaświadczenia A1, zaś stałym miejscem zamieszkania wnioskodawcy jest Ukraina.

W związku z powyższym brak jest podstaw do zastosowania wobec I. R. przepisów Rozporządzeń nr 883/2004 i 987/2009, gdyż wnioskodawca nie może być uznany za osobę zamieszkujejącą na terytorium państwa członkowskiego – Polski.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek, u którego zatrudniony jest ubezpieczony – Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w Ż., wnosząc o zmianę decyzji i ustalenie, iż ubezpieczony podlega ustawodawstwu polskiemu oraz o przekazanie sprawy do organu rentowego w celu wydania zaświadczenia A-1 zgodnie ze złożonym wnioskiem.

Zaskarżonej decyzji odwołujący zarzucił:

l) naruszenie art. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. U. UE. L. z 2010 r. Nr 344, str. 1) poprzez jej niezastosowanie i przyjęcie, że pracownik nie zamieszkuje legalnie na terytorium Polski;

naruszenie art.13 pkt j Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2004 r. Nr 166, str. 1 z późn. zm) poprzez jego błędną interpretację;

naruszenie art.13 ust. 1 b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2004 r. Nr 166, str. 1 z późn. zm) poprzez jego niezastosowanie;

naruszenie art. 11 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 284, str. 1 z późn. zm.) poprzez jego błędne zastosowanie.

W uzasadnieniu odwołujący wywodził, iż I. R., który jest obywatelem Ukrainy, bez wątpliwości podlega polskiemu ustawodawstwu. Zgodnie bowiem z art.2a ust. 1 Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.) stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Wynika z tego, że regulacjom polskiej ustawy podlegają również obywatele państw obcych, którzy na terenie Polski podejmują działalność stanowiącą podstawę do objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. Z uwagi na zawarcie przez pracownika umowy o pracę z polskim pracodawcą zgodnie z art.6 ust.1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegał on obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Potwierdzeniem powyższego stanowiska są postanowienia Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym, sporządzona w Kijowie dnia 18 maja 2012 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1373), która w art.3 stanowi, że Umowę stosuje się do osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron. Zgodnie natomiast z art.6 Umowy osoba, do której stosuje się niniejsza Umowa podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium wykonuje pracę, przy czym art.7 ust.3 Umowy stanowi, że podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego, działającego na terytoriach obu Umawiających się Stron, podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo jest zarejestrowane.

Sytuację prawną pracownika, który jest obywatelem Ukrainy, czyli państwa trzeciego, nie należącego do Unii Europejskiej regulują również przepisy unijne.

Zgodnie z art. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. U. UE L. z 2010 r. Nr 344 str. 1) zwanego dalej rozporządzeniem rozszerzającym, Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

W ocenie Wnioskodawcy pozwany naruszył art. 1 rozporządzenia rozszerzającego, poprzez jego niezastosowanie, pomimo spełnienia wszystkich przesłanek określonych w tym przepisie.

Należy zwrócić uwagę, jakimi motywami kierowano się rozszerzając stosowanie Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich. W preambule do rozporządzenia rozszerzającego w pkt.2 podkreślono, że Unia musi zapewnić sprawiedliwe traktowanie obywatelom państw trzecich, którzy legalnie przebywają na terytorium państw członkowskich, oraz że bardziej energiczna polityka w zakresie integracji powinna stawiać sobie za cel zagwarantowanie im praw i obowiązków porównywalnych do praw i obowiązków obywateli Unii. W pkt.1 1 preambuły wskazano, że na mocy niniejszego rozporządzenia rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym stosowania tych rozporządzeń.

Definicja „zamieszkania” znajduje się w art.1 pkt j Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2004 r. Nr 166, str. 1 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem koordynującym, który stanowi że określenie „zamieszkanie” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle przebywa. Zdaniem Wnioskodawcy przepis ten powinien mieć zastosowanie w niniejszej sprawie do określenia miejsca zamieszkania pracownika.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że pracownik ma zapewnione miejsce zamieszkania w Ż. przy ul. (...). Nie można zgodzić się z organem rentowym, że adres ten jest jedynie adresem pobytu w Polsce podanym w celu uzyskania zaświadczenia A1. Pod adresem tym pracownik wynajmuje pokój. Pracownik każdorazowo po zakończeniu pracy, tj. po powrocie z trasy, mieszka pod adresem w Ż. przy ul. (...) i tam zaspokaja swoje bytowe potrzeby. Z uwagi na charakter pracy i dużą odległość od miejsca zamieszkania jego rodziny na Ukrainie, wyjeżdża tam sporadycznie, tylko w trakcie urlopu. Należy więc uznać, że pracownik „zwykle przebywa” w Ż. przy ul. (...).

Odwołujący podkreślił, że przepis art. 1 rozporządzenia rozszerzającego zastosowanie Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich stanowi, że obywatel państwa musi zamieszkiwać na terytorium państwa członkowskiego, a nadto zamieszkiwanie to musi być „legalne”. W niniejszej sprawie pracownik spełnia warunek „legalności” gdyż posiada zezwolenie na pobyt i pracę w Polsce. Posiada on również świadectwo kierowcy, które wydawane jest przez właściwe organy państwa członkowskiego siedziby przewoźnika na wniosek posiadacza licencji wspólnotowej każdemu kierowcy, który nie jest obywatelem państwa członkowskiego ani rezydentem długoterminowym i jest przez tego przewoźnika legalnie zatrudniony.

Biorąc powyższe pod uwagę zdaniem płatnika składek należy stwierdzić, że pracownik legalnie zamieszkuje na terenie Polski, a co za tym idzie spełnia zgodnie z art. 1 rozporządzenia rozszerzającego warunek wstępny do objęcia go przepisami Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009.

Zdaniem odwołującego pozwany organ rentowy przyjął błędnie, że w celu interpretacji pojęcia „zamieszkania” może posłużyć się przepisami Rozporządzenia parlamentu Europejskiego i rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2009 r. nr 284, str. 1 z późn zm.) zwanego dalej rozporządzeniem wykonawczym. W

art. 11 ust. 1 tego rozporządzenia zawarte są kryteria pozwalające na ustalenie „ośrodka interesów życiowych osoby. 1 przepis ten i zawarte w nim kryteria nie mogą jednak mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Wynika z niego bowiem jednoznacznie, że ma on zastosowanie tylko w sytuacji gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby. Nadto musi być to osoba, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe, tymczasem w zaskarżonej decyzji organ wyraźnie stwierdził w ostatnim akapicie, że brak jest podstaw do zastosowania w stosunku do pracownika przytoczonych wyżej rozporządzeń unijnych. Z art. 11 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego wynika, że tylko w sytuacji rozbieżności instytucje ustalają na podstawie wspólnego porozumienia ośrodki interesów życiowych zainteresowanego w oparciu o ogólną ocenę wszystkich dostępnych informacji dotyczących istotnych okoliczności, w tym takich, które wymienione są w przepisie. Przepis ten, a także art.6, 15 i 16, reguluje więc swego rodzaju procedurę uzgodnień z inną instytucją zabezpieczenia społecznego, a takiej w niniejszej sprawie organ nie stosował.

odwołujący podkreślił, że procedura uzgadniania, przewidziana w rozporządzeniu wykonawczym, nie została przeprowadzona, gdyż w niniejszej sprawie nie było wątpliwości co do podlegania pracownika polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczenia społecznego i takich wątpliwości nie miał też organ. Po zgłoszeniu pracownika do ubezpieczeń społecznych w 2016 roku, organ nie zgłaszał zastrzeżeń do Wnioskodawcy i wydawał zaświadczenia Al. Organ rentowy nie kwestionował również faktu odprowadzania przez Wnioskodawcę składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń pracownika.

Brak wątpliwości w tym zakresie wynikał nie tylko z obowiązku zastosowania przepisów prawa krajowego i umowy międzynarodowej, ale także z unijnego rozporządzenia koordynacyjnego. Zgodnie bowiem z art. 11 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego, a osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego (art. 11 ust.3). Biorąc pod uwagę fakt, że w niniejszej sprawie pracownik wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich i zatrudniony jest przez jednego pracodawcę, podlega on ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa zgodnie z art.13 ust. 1 pkt. b ppkt.(i) rozporządzenia koordynującego.

Podkreślić należy, że przepisy art.13 mają na celu wyeliminowanie podwójnego ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich, ale również zapobieżenie sytuacji, w której osoba nie podlegałaby systemowi ubezpieczeń społecznych żadnego państwa członkowskiego.

Wszystkie powyższe okoliczności, zdaniem wnioskodawcy, prowadzą do wniosku, że pracownik Pan I. R. legalnie zamieszkuje i jest legalnie zatrudniony przez polskiego pracodawcę i legalnie wykonuje pracę na terenie Polski i innych krajów członkowskich, dlatego też na mocy art. 1 rozporządzenia rozszerzającego, rozporządzenie koordynujące powinno mieć do niego zastosowanie. Jedynym kryterium, jakie mogło mieć zastosowanie przy ustalaniu właściwego ustawodawstwa jest w niniejszej sprawie miejsce siedziby pracodawcy.

W odpowiedzi na odwołania pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek – Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w Ż., zarejestrowana od 21.10.2003r., wykonuje działalność gospodarczą, której przeważającym przedmiotem jest transport drogowy towarów.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie wpisu w KRS.

Ubezpieczony I. R., obywatel Ukrainy, zatrudniony był u płatnika na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 02.11.2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym masie całkowitej powyżej 3,5 t za wynagrodzeniem w wysokości 1600 zł brutto miesięcznie.

dowód: umowa o pracę z dnia 20.10.2016 r., w aktach organu rentowego.

oświadczenie wnioskodawcy w aktach organu rentowego.

Wnioskodawca posiadał wizę wydaną do dnia 10.04.2018 r. w celu wykonywania pracy i następnie do 10.04.2019 roku. Na ten sam okres miał wydane zezwolenie na pracę

dowód: wiza, w aktach organu rentowego, nadto karty 8 do 11 akt sądowych

I. R. na dzień 15.01.2018 r. zamieszkiwał w Ż..

Miejscem wykonywania pracy wnioskodawcy był teren Unii Europejskiej. Praca wykonywana była w 28% w Polsce, a w 72% w pozostałych krajach.

Państwem członkowskim, w którym wnioskodawca uważany był za mający miejsce zamieszkania dla celów podatkowych, była Polska.

Rodzina wnioskodawcy w okresie jego zatrudnienia w Polsce zamieszkiwała na Ukrainie, gdzie I. R. ma własne mieszkanie.

dowód: oświadczenie wnioskodawcy oraz informacja w celu wydania

zaświadczenia, w aktach organu rentowego.

I. R. pracuje w Polsce od około 2 lat na stanowisku kierowcy. od początku zatrudnienia pracował w PK Ż.. Przez Polskę wnioskodawca jedynie przejeżdża jadąc w trasę lub wracając do bazy. Z trasy wnioskodawca zjeżdża 1-2 razy w miesiącu, a zdarza się też, że ani razu. W trasie wnioskodawca śpi w samochodzie. W Polsce I. R. wynajmuje mieszkanie w Ż. przy ul. (...), które wynajmuje wraz kolegami z Ukrainy. Wnioskodawca za mieszkanie płaci za każdy miesiąc, w którym w nim mieszka. Jak wraca na Ukrainę to nie płaci za mieszkanie. Rodzina wnioskodawcy mieszka w O.. I. R. nie planuje sprowadzić rodziny do Polski. Wnioskodawca miał już wydane zaświadczenie A1.

Gdy wiza wnioskodawcy traci ważność, I. R. wraca na Ukrainę i tam czeka na wydanie nowego dokumentu. Po przyjeździe do Polski z wizą czeka na wydanie zaświadczenia A1 jeżdżąc w trasy na terytorium Polski. Po uzyskaniu zaświadczenia A1 wnioskodawca znów wyjeżdża w trasy za granicę.

Dowód: -zeznania zainteresowanego I. R. k. 49v-50 akt sąd.,

-zeznania prezesa odwołującego J. S. k. 50 akt sąd.,

W dniu 03.01.2018 r. płatnik złożył organowi rentowemu informację w celu wydania zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym dla osoby która wykonuje pracę najemną w dwóch lub kilku Państwach Członkowskich.

dowód: informacja, w aktach organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania okazały się zasadne.

Stan faktyczny sprawy był bezsporny co do tego, że wnioskodawca na dzień wydania zaskarżonej decyzji zatrudniony był przez polskiego pracodawcę, przy czym pracę wykonywał na terenie kilku państw Unii Europejskiej. Ustalenia te wynikały ponadto z dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego, oświadczeń stron i zeznań wnioskodawcy.

W powyższym stanie faktycznym rozstrzygnąć należało, czy odmowa wydania wnioskodawcy przez organ rentowy „zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 na okres od 12.10.2017 r. do 11.10.2018 r. była zasadna.

W ocenie Sądu dokonane w sprawie ustalenia faktyczne prowadzą do wniosku, że wnioskodawca, obywatel Ukrainy, niewątpliwie z racji zawarcia umowy o pracę z polskim pracodawcą miał zamiar – co najmniej przez czas trwania umowy – przebywać stale na terenie Polski w celu świadczenia pracy zarobkowej i miał w Polsce zagwarantowane miejsce zamieszkania w hotelu w Z.. Wnioskodawca posiadał wizę wydaną w celu wykonywania pracy, zatem legalnie mieszkał i pracował w Polsce. W niniejszej sprawie rozważenia wymagało zastosowanie przepisów prawa unijnego, w tym m.in.:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2004.166.1 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem podstawowym”;

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2009.284.1 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”.

Pozwany organ rentowy powoływał się dodatkowo na rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24.11.2010r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz.U.U.E.L.2010.344.1).

W pierwszej kolejności należy rozważyć brzmienie przepisów właśnie tego aktu prawnego, ma on bowiem decydujące znaczenie dla możliwości zastosowania wobec wnioskodawcy przepisów rozporządzeń: podstawowego i wykonawczego.

W preambule do tego rozporządzenia podano, że na mocy niniejszego rozporządzenia rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym stosowania tych rozporządzeń.

Zgodnie z art. 1, rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Punkt wyjścia do zastosowania rozporządzeń podstawowego i wykonawczego wobec obywatela Ukrainy jest więc legalne zamieszkiwanie danej osoby na terenie państwa członkowskiego.

Oceniając spełnienie tego warunku należy przytoczyć reguły jakimi kierowano się przy wydawaniu rozporządzenia rozszerzającego, a które wyrażone zostały w jego preambule. Wynika z nich, że Parlament Europejski, Rada oraz Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wezwały do lepszej integracji obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich, poprzez przyznanie im jednolitych praw, odpowiadających możliwie jak najbardziej tym, z których korzystają obywatele Unii. Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych na posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2005 r. podkreśliła, że Unia musi zapewnić sprawiedliwe traktowanie obywatelom państw trzecich, którzy legalnie przebywają na terytorium państw członkowskich, oraz że bardziej energiczna polityka w zakresie integracji powinna stawiać sobie za cel zagwarantowanie im praw i obowiązków porównywalnych do praw i obowiązków obywateli Unii. Zaznaczono przy tym, że na mocy niniejszego rozporządzenia rozporządzenie nr 883/2004 i rozporządzenie nr 987/2009 powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana

osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym stosowania tych rozporządzeń.

Brak jest jednoznacznej definicji użytego tu pojęcia „zamieszkania” zarówno w prawie unijnym, jak i w prawie polskim. W praktyce więc zasadne zdaje się rozwiązanie, by posilkować się zarówno przepisami unijnymi (ww. rozporządzenia), jak i polskimi (art. 25 k.c.).

Do celów stosowania rozporządzenia podstawowego, określenie „zamieszkanie” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle przebywa (art. 1 lit. j).

Rozporządzenie wykonawcze w art. 11 ust. 1 stanowi, że w przypadku gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe, instytucje te ustalają na podstawie wspólnego porozumienia ośrodek interesów życiowych zainteresowanego w oparciu ogólną ocenę wszystkich dostępnych informacji dotyczących istotnych okoliczności, które mogą obejmować, w stosownych przypadkach:

a) czas trwania i ciągłość pobytu na terytorium zainteresowanych państw członkowskich;

b) sytuację danej osoby, w tym:

(i) charakter i specyfikę wykonywanej pracy, w szczególności miejsce, w którym praca ta jest zazwyczaj wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania każdej umowy o pracę;

(ii) jej sytuację rodzinną oraz więzi rodzinne;

(iii) prowadzenie jakiegokolwiek działalności o charakterze niezarobkowym;

(iv) w przypadku studentów - źródło ich dochodu;

(v) jej sytuację mieszkaniową, zwłaszcza informację, czy sytuacja ta ma charakter stały;

(vi) państwo członkowskie, w którym osoba uważana jest za mającą miejsce zamieszkania dla celów podatkowych.

Zgodnie z ust. 2, w przypadku gdy uwzględnienie poszczególnych kryteriów w oparciu o istotne okoliczności wymienione w ust. 1 nie doprowadzi do osiągnięcia porozumienia przez zainteresowane instytucje, zamiar danej osoby, taki jaki wynika z tych okoliczności, a zwłaszcza powody, które skłoniły ją do przemieszczenia się, są uznawane za rozstrzygające dla ustalenia jej rzeczywistego miejsca zamieszkania.

Cytowane regulacje nakazują więc uwzględniać w pierwszej kolejności kryteria obiektywne (ust. 1), a w przypadku, gdy nie doprowadzi to do rozstrzygnięcia, gdzie znajduje się miejsce zamieszkania danej osoby – kryteria subiektywne (ust. 2).

Z kolei jak stanowi art. 25 k.c., miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Przepis ten łączy zatem nierozzerwalnie kryterium obiektywne i subiektywne.

Należy zaznaczyć, że organ rentowy nie stosował procedury uzgodnień z jakąkolwiek inną instytucją zabezpieczenia społecznego, którą to procedurę określają w szczególności art. 6, 15 oraz 16 rozporządzenia wykonawczego nakazujące zwrócić się - w przypadku istnienia wątpliwości bądź rozbieżności - do instytucji innego państwa członkowskiego.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie w wyroku z dnia 5.10.2017 r. (IV U 899/17), który wskazał, że w rozpatrywanym stanie faktycznym (jak i w niniejszej sprawie) odstępianie od stosowania tej procedury wynikało zapewne z braku owych wątpliwości, o których mowa w przepisie. To z kolei sprawia, że jedynym wyznacznikiem jaki powinien być stosowany przy ustalaniu właściwego ustawodawstwa jest miejsce siedziby zatrudniającego przedsiębiorstwa.

Jak wywodził w uzasadnieniu powołanego wyroku Sąd Okręgowy w Rzeszowie, koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej opiera się na zasadzie, że osoby przemieszczające się na terytorium Unii podlegają systemowi zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego (art. 11 rozporządzenia podstawowego) i zasadą jest stosowanie jako właściwego miejsca wykonywania pracy, zaś wyjątki objęte zostały dyspozycją m.in. art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i zgodnie z tym przepisem osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim lub jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania – ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę.

Jak wynikało z ustalonego stanu faktycznego, wnioskodawca wykonuje 72% pracy za granicą, zatem nie wykonuje znacznej części pracy w Polsce. Siedzibą pracodawcy jest I.. Okoliczności te są wystarczające do uznania, że odwołujący I. R. podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego – Polski. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 5a rozporządzenia wykonawczego, do celów stosowania tytułu II rozporządzenia podstawowego „siedziba lub miejsce wykonywania działalności” odnosi się do siedziby lub miejsca prowadzenia działalności, w którym podejmowane są zasadnicze decyzje dotyczące przedsiębiorstwa i sprawowane są funkcje jego administracji centralnej.

Przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich albo zapobieżenie sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu. Z punktu widzenia ustalenia ustawodawstwa istotne jest, aby w jego wyniku zainteresowany został objęty ubezpieczeniem tylko w jednym państwie członkowskim i aby mógł zrealizować ustanowione w art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego uprawnienie do wystąpienia do instytucji danego państwa członkowskiego z wnioskiem o wydanie poświadczenia na formularzu A1. Ocena takiego żądania należy do organów i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, zaś poświadczenie ustawodawstwa na formularzu A1 jest ogólnoeuropejskim dokumentem służącym do potwierdzenia podlegania ubezpieczeniom społecznym na terenie innych krajów członkowskich Unii Europejskiej niż kraj, którego dana osoba jest obywatelem.

Odnosząc się do rozstrzygającej kwestii możliwości zastosowania przepisów rozporządzeń koordynacyjnych, tj. podstawowego i wykonawczego, do pracownika występującego w niniejszej sprawie koniecznym było stwierdzenie, czy I. R. zamieszkuje legalnie na terytorium Polski jako państwa członkowskiego UE.

Organ rentowy w niniejszej sprawie uznał, że pod pojęciem miejsca zamieszkania kryje się miejsce głównego ośrodka interesów życiowych pracownika.

Jak już wcześniej wskazano zgodnie z art. 1 lit. j rozporządzenia podstawowego zwrot „zamieszkanie” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle przebywa. Nie ulega wątpliwości, że rozporządzenia koordynacyjne na skutek wydania rozporządzenia rozszerzającego mogą być stosowane do pewnych kategorii pracowników - obywateli państw trzecich, pod warunkiem że legalnie zamieszkują na terytorium państwa członkowskiego nawet jeżeli utrzymują związki z krajem swego pochodzenia. Nie bez powodu w przepisie art. 1 rozporządzenia rozszerzającego do warunku zamieszkiwania dodano element „legalnie”, zatem ten element musi być także uwzględniany przy odpowiednim stosowaniu art. 11 rozporządzenia wykonawczego. Podkreślić należy, że przepis ten ma zastosowanie do sytuacji gdy dwie instytucje uzgadniają wspólne stanowisko a nie gdy oceny tej dokonuje arbitralnie organ jednego z państwa.

Zaznaczyć także należy, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał ubezpieczonemu formularz A1 o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania pracy na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich Unii Europejskiej w okresie poprzedzającym przedmiotową decyzję na podstawie tożsamego stanu faktycznego. Całkowicie bezzasadne jest zatem zdaniem Sądu Okręgowego, niewydanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych formularza A1 na okres od 12.10.2017 r. do 11.10.2018 r. mimo, iż w obu tych okresach ubezpieczony miał ten sam adres zamieszkania i wykonywał tę samą pracę. niezrozumiałe jest dla Sądu dlaczego Zakład Ubezpieczeń

społecznych na podstawie tego samego stanu faktycznego, dotyczącego tego samego ubezpieczonego wydał dwie całkowicie rozbieżne decyzje.

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy należy zauważyć, że odwołujący pracownik w chwili złożenia wniosku o ustalenie polskiego ustawodawstwa był zatrudniony przez polskiego pracodawcę na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 02.11.2016 r., a zatem jego pobyt na terenie Polski miał charakter ciągły i długotrwały.

Podkreślenia także wymaga, że Ustawa z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2016/1990 ze zm.) w art. 114 ustanawiającym warunki wydania zezwolenia stanowi, że zezwolenia na pobyt czasowy i pracę udziela się, gdy celem pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy oraz spełnione są łącznie następujące warunki: cudzoziemiec posiada: - ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu; - cudzoziemiec ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania. Skoro zatem ubezpieczonemu zostało wydane zezwolenie na pobyt czasowy, które nie zostało w żaden sposób przez ZUS zakwestionowane, to fakt posiadania przez ubezpieczonego miejsca zamieszkania w Polsce uznać należy za udowodniony w postępowaniu o wydanie zezwolenia na pobyt czasowy. Bezzasadne zdaniem Sądu jest rozpatrywanie faktów udowodnionych uprzednio w postępowaniu przed organem administracyjnym, zakończonym prawomocną decyzją.

Odwołujący był zatrudniony jako kierowca ciągnika siodłowego i pracę świadczył na terenie Polski i innych krajów UE. Państwem, w którym odprowadzane były podatki od jego wynagrodzeń była Polska i tu także do ZUS odprowadzane były składki na ubezpieczenia społeczne.

Jak już wskazano, nie bez znaczenia jest użycie a art. 1 rozporządzenia rozszerzającego określenia „legalne zamieszkanie”, co niewątpliwie należy łączyć także z legalnym pobytom i legalnym zatrudnieniem na terytorium państwa członkowskiego. To, że wnioskodawca legalnie pracował i przebywał na terytorium Polski nie budziło żadnych wątpliwości w sprawie.

Zwrócić uwagę także należy na charakter wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Specyfika pracy kierowcy polega na tym, że podczas wykonywania obowiązków pracowniczych kierowca, zdecydowaną większość czasu przebywa poza miejscem zamieszkania. Praca kierowcy utrudnia wykonującą ją osobom koncentracji życia w jednym miejscu ponieważ przez większą część miesiąca ich domem jest samochód, którym wyjeżdżają w trasy i który w tym okresie staje się niejako ich miejscem zamieszkania. Niezwykle trudne jest zatem zawodowym kierowcom nawiązywać nowe znajomości, założyć rodzinę czy budować dom regularnie wyjeżdżając w trasy i opuszczając tym samym swoje miejsce zamieszkania. Problem ten dotyczy jednak nie tylko obywateli Ukrainy lecz wszystkich zawodowych kierowców wykonujących zawód, w tym także obywateli Polski.

Przecież również polscy kierowcy przebywają w swoim miejscu zamieszkania przez kilka dni w miesiącu, w pozostałym okresie będąc „w trasie”.

Idąc tokiem rozumowania organu rentowego w takiej sytuacji również polscy kierowcy nie mają miejsca zamieszkania i w zasadzie również oni nie powinni otrzymać zaświadczenia A 1.

Zdaniem Sądu, wnioskodawca w sytuacji ustalonej w niniejszej sprawie spełnia zatem zarówno obiektywne, jak i subiektywne przesłanki ustalenia, że jego miejscem zamieszkania jest Polska. Jak podniósł Sąd Okręgowy w Rzeszowie w cytowanym orzeczeniu, przyjęcie odmienniej koncepcji prowadziłoby do stwierdzenia, że wnioskodawca nie podlega żadnemu ustawodawstwu.

Tak więc – na podstawie art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, który stanowi, że na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie – pozwany organ rentowy zobligowany jest do wydania żądanego przez wnioskodawcę poświadczenia.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji.

O kosztach postępowania (pkt II) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).